

Befejeződött a nemzetközi irodalomelméleti konferencia

Az irodalomtudósokon kívül a logika, a néprajz, a nyelvészet tudományának neves képviselői, hazai és külföldi kutatók vettek részt a háromnapos irodalomelméleti konferencián, amely tegnap, szombaton délből fejeződött be. Az irodalmi elbeszélés elméleti kérdéseiről címmel, a szegedi Akadémiai Bizottság székházában rendezett tanácskozáson öt fő témakör köré csoportosultak az előadások.

A konferencia szervezői (a JATE összehasonlító irodalomtudományi tanszéke, a SZAB, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya, az Irodalomtudományi Intézet, valamint a Szemiotikai Munkabizottság támogatásával rendezte az előadásorozat) célul tűzték ki, hogy a kutatások eddigi eredményeinek áttekintésével, az irányzatok szembesítésével új ösztönzéseket kapjanak a résztvevő tudósok munkásságuk folytatásához.

Az egész napos üléseken elhangzott, nagy érdeklődéssel kísért előadásokon kívül tegnap, a konferencia záró

napján, délelőtt is vitát rendeztek. A vitavezető Szabolcsi Miklós akadémikus, az MTA nyelv- és irodalomtudományi osztályának elnöke, kérésünkre a következőképpen értékelte a konferenciát:

— Az előadások és a viták színvonala, problémaérzékenysége elsőrangú volt, az utóbbi időből nem is tudnék párját mondani. A szegedi konferencia célkitűzéseinek megvalósításával azon törekvéseinket tükrözi, melynek célja az irodalomtudomány fogalmi apparátusának és általában a módszerének pontosabbá tétele. Ez az előadásorozat egyetlen területen, az irodalmi elbeszélés elemzésében, a

marxista esztétika bevált fogalmait gazdagította és értelmezte más tudományágak, elsősorban a logika eszközeivel.

— A tanácskozás sikere az itteni összehasonlító irodalomtudományi tanszék, valamint a SZAB irodalomtudományi munkabizottsága szervezőmunkájának is köszönhető; de nagy része van ebben a szegedi egyetem bölcsészkarán dolgozó kutatóknak, akik évek óta egy sajátos, logikai-szemantikai szövegelmélet kidolgozásán fáradoznak sikerrel, és e területen már nemzetközi elismerést is szereztek.

S. E.

Szent-Györgyi Albert 85 éves

Az itthon és külföldön élő tudósaink közül Szent-Györgyi Albert neve a legfényesebb. Az egyetlen olyan tudósunk, aki Magyarországon, közelebből Szegeden élt akkor,

amikor a Nobel-díjjal kitüntették. Tudománytörténetünk legjelentősebb dátuma: 1937. október 28., 20 óra 20 perc, amikor Szegedre Stockholmból, a következő szövegű táviratot adták fel: „A Karolinska Intézet tanári kara ma úgy határozott, hogy az idei élettani és orvosi Nobel-díjat Önnek ítéli oda azokért a felfedezésekért, amelyek a biológiai és kémiai folyamatok körül tett, különös tekintettel a C-vitaminra és a fűszersav-katalízisre. Gunar Holmgren rektor.”

A Nobel-díjjal 44 éves korában kitüntetett tudós 1930-ban került Szegedre, és itt rakta le a hazai biokémiai kutatások alapjait. A Szegeden eltöltött 15 év alatt három területen is jelentős eredményt ért el. A közvéleményben úgy él, mint a C-vitamin, felfedezője, de sokkal több ő ennél. Életműve igen szerteágazó. Izom-biológiai kutatási eredményei ma is meghatározóak. A Szent-Györgyi-Krebs-ciklus felfedezésével tulajdonképpen a biokémiai oxidációs folyamatokról tett megállapításait tetőzte be.

A hatvanas évektől kezdődően a molekuláris és a szubmolekuláris biológia területén kifejtett munkásságáról hallunk híreket, amelyek távolról, az USA keleti partvidékén levő Woods Hole-ből érkeznek, ahova 1947-ben távozott.

A közép- és fiatalnemzedék alig ismerhette őt, de a nálunk is megjelent egyik könyvéből úgy táruul élénk az igen gazdag életút, mint a szisztematikus kutató szen-

Az egészségügyről a tanácskozási központokban

Hétfőtől ismét folytatódik a tanácskozási központokban a lakosság egészségügyi ellátásának értékelése. A megbeszéléseken számítanak a körzetek, kerületek lakóinak véleményére, javaslatára, hiszen ezek tanulsága jelentősen hozzájárulhat az egészségügy meglévő gondjainak enyhítéséhez.

A jövő heti program: szeptember 18-án 17 órakor a Victor Hugo utca 5. szám alatt, 18 órakor a gyáláreti tisz központjában; szeptember 19-én 18 órakor a hatyastelepi általános iskolában; szeptember 20-án 18 órakor a béketelepi párházban, ugyancsak 18 órakor a tarjáni párházban tartanak megbeszélést.

Kiállítási napló

Ember- és természetközeli

Két festménykiállítás nyílt az elmúlt napokban Szegeden. Csikós András hódmezővásárhelyi festőművész alkotásait a Képcsarnok Galériájában, Juhász Gyula Művelődési Központban láthatóak.

Első látásra is sok a rokonosság a két művész között. Csikós András katalógusának rövid vallomásaiban többek között ezeket írja: „1947-ben születtem Hódmezővásárhelyen. Első élményeim — mint a legtöbb ember — a természetből származtak, az egyszerű paraszti, tanyai környezetből, szüleimtől kaptam. Ez a tény máig is meghatározza szemléteimet... Én csak az általam jól ismert, szeretett dolgok és emberek között érzem magam biztonságban, ezért csak róluk merek szólni. Gondolom, ha ezt tudják rólam, meg fognak érteni.”

Dér István Csanádpalotán született, 1937-ben. Természetes tehát, hogy ő is hasonló emberi és természeti körülmények között született, ezért csak róluk merek szólni. Gondolom, ha ezt tudják rólam, meg fognak érteni.”

Csikós András lassan tíz esztendeje résztvevője a táj művészeti életének. Nagyon fiatalon szinte béröbött — mint a mesebeli legkisebb fiú — a hódmezővásárhelyi festőkörbe. Tíz év alatt tematikája szinte alig-alig bővült — képein a vásárhelyi, vásárhelyi környéki, mártélyi, gorsai tájak, tanyák, a parasztemberek, kezéhez simuló szerszámok, edények, tárgyak és az itt élő emberek jelennek meg —, bár e tíz esztendő paraszti életének változásait sok-sok képen tettenérik Csikós. Ez részint tartalmi jelenség, motivumgazdagodás, részint festőiségének érése, mind zamatossabbá, telítettebbé válása. Tény, hogy egyre fogy a tanyavilág, változik a paraszti életforma. Ennek a pusztuló életformának a virágai is Csikós Andráshoz képest a málladozó ta-

nyafalakban, összedőlni készülő fészerekben, szélszárdalton, vihartépte nádtetőkben, kidobált szerszámokban, kiszolgált tárgyakban egy hajdanvolt életforma lényegét tudja fölmutatni, és szembevetni a gázpalackkal, az autóval, az „új” megannyi elemével. Csikós András néhány évvel ezelőtti magja is ebben a közegben élt. Úgy ismeri ezt a világot, mint ma már rajta kívüli kevesen. Anyanyelvén szól egyszerű képalkotó képességével erről a letűnőben lévő, mégis sok-sok nosztalgia-ébredő világról. Érzelmileg töltött képei ezért olyan népszerűek, ezért lehet őket annyira szeretni.

Dér István mostani kiállításának nagyon egységes világában is jól elkülöníthető, bár azonos művészi alaphelyzetből született képeket fedezhetünk fel. Figurális alkotásai közül a személyesség-hitelesítő pecsétjével megalkotott Apám, Piri, az Anya gyermekével című kép talán a legösszintűbb, leginkább valóságközel. A Furulyázó és a Tiszai sugárszék éppen idezett vallomásának megvalósulása lehet. Ember és természet harmóniáját, jelképi erejét képi motívumait keresi oldott festőiséggel; ember, állat, fa, ég és művészet (a furulyázó figura mindenképpen ezt jelképezi) egymásra találását igyekszik tetten érni. Konkrét tájélményeit pontosan differenciált, dekoratív képeken közvetíti. Nagy, egységes felületeket és kevényt, rajzos, kócos felületeket egymással szembevetve, s ebből szinte törvényszerűen következnek a képek, szinte absztrak látomása, a Téli és a Szitakötő, ahol eltűnnek a konkrét elemek, s egy festői jelentés születik a világról. Dér az utóbbi időben társainál kevesebbet szerepelt kiállításokon. Eppen ezért tűnik mostani kiállítása az elmúlt néhány esztendő összegzésének. Szándéka, ihlető közege és művészi elképzelései alig változtak: vállalta sorát, az e tájhoz kötődést; vállalta gyökereit és vállalta gondolati nyitottságát. A rajzoságot lényegéig emelő, a színek finom harmóniájára építő, festői világ egyre inkább bizonyítja Dér István művészetének erejét.

Tandi Lajos

Hétfőn kezdődnek

Jelölő gyűlések a tanácsstagok időközi választása előtt

A megye városaiban, községeiben lemondás, elhalálozás, elköltözközés miatt 39 választókerületben a tanácsstagok helye megüresedett. A megüresedett helyekre a megyei tanács tanácsstagok időközi választását október 8-ra tűzi ki. A tanácsstagok választását jelölés előzi meg. A jelölést Szegeden választókerületenként egységesen, szeptember 18-án, hétfőn 18 órakor a következő helyeken tartják meg. A 10-es számú választókerület a Ságvári Endre általános iskolában (Április 4. útja 3.), a 40-es választókerület a Mező Imre általános iskolában (Csanádi utca 2-4.), az 51-es választókerület a szőregi mozában, a 103-as választókerület a Móra Ferenc Általános Iskolában (Zoltán utca 14.).

A szegedi járásban szeptember 18-án, hétfőn 18 órai kezdettel a következő helyeken tartanak jelölőgyűlést: Bakson, a párházban, Domaszéken a Balogh-iskolában, 17 órai kezdettel Forráskúton, a művelődési házban. Szeptember 19-én, kedden 18 órai kezdettel Sándorfalván, a tanácskúrában, (9-es választókerület), és az alvégi általános iskolában (30-as választókerület), Zsombón a Bába dűlő 88. alatt.

A gyűléseken a jelöltekre javaslatot tehet a Hazaifas Népről, bármilyen társadalmi szervezet, amunkahelyek dolgozóinak kollektívája és természetesen minden választópolgár. A választók több jelölt indulását is támogatják. Tanácsstagjelöltek azok lesznek, akik a jelölőgyűlésen megjelent összes választó egyharmadának szavazatát megkapják.

Az október 8-ai tanácsstagok időközi választását a választópolgárok névjegyzékére alapján bonyolítják le. A választók névjegyzékébe azokat a magyar állampolgárokat veszik fel, akik 1960. október 8. előtt születtek, vagy házasságkötésük folytán nagykorúvá váltak és az érintett tanácsjelölő választókerületben bejelentett állandó lakásuk van. A törvény meghatározza, hogy ki-

ket nem illet meg a választójog és azokat a választók névjegyzékébe nem lehet felvenni. A kerületi hivatalok értesítik az állampolgárokat a névjegyzékbe történő felvételről, ezeket az értesítőlapokat a választók őrzik meg, és október 8-án a szavazóhelyiségbe vigyék magukkal.

Az elkészített névjegyzéket három napra, szeptember 21-23-án közszemlére teszik ki Szegeden a kerületi hivatalok titkárságain a szegedi járás községeiben pedig a tanácskúrában tekinthetők meg.

A névjegyzékbe történő törvényellenes kihagyás miatt a választópolgár, a névjegyzékbe történő törvényellenes felvétel miatt pedig bárki kifogással élhet. A kifogást a községelölő számított nyolc napon belül lehet írásban vagy szóban bejelenteni.

Gémes Eszter:

Mindig magam

125.

Kapálása könnyű volt, mert ekkor már a paré nem tud olyan nagy hatalmat venni. Zöldbort vagy fél holdat. Ez meg olyan vetőmag volt, hogy még én sem ismertem. Az állami gazdaság hozatta Németországból a magot. Hiányosan kelt ki, és a gaz is ellepte, azért ottmaradt a drága vetőmag a földbe. Klátdák takarmánynak levágni a gazdáknak. Egy jó ismerősöm is vágott, több kocsihoz hazahozott. Mikor a felesége meglátta, megmutatta nekem. De nemcsak a száraz csövek látszóttak, hanem zöldek is voltak köztük, főzhető állapotban.

Mondom neki: fejtél ebből a babból vetni! Én viszek zöldet, megfőzöm, ha nem szállás, tíz kilót megveszek. Nagyon kitűnő lett megfőzve. Ekkorra már Királyné egy mázsa körül kifejtett.

— Kivisszük hozzám, én felelősséggel eladom. Kihozták, vitték tőlem tíz kilóval, én is elvettem tíz kilót. Hosszúak, fekete szeműek voltak, ami nálunk akkor fekete vetőmag volt, az rövid, a vége zöldesre maradt és hosszúak, barna volt a végén. Ez konzervbabból volt, ez sem volt szállás. Jó darab földet betett a tíz kiló bab. Ide sem kellett segítség, sarokkal vettem.

Hanem amikor megmutatta a termést, egy helyről tíz cső is kijött. Hosszúak, színe mint a

sárga arany, végig egy szintű. Jaj de gyönyörű volt, ahogy a tövek alja borítva volt a tömeg sárga csövekkel.

Aztán ültettem magam nevelte palántákat, kelkáposztát, bécsi kék karalábét, piros káposztát, uborkát. Háromhónapi kemény munkám áldoztam rá. Első szedésre tíz mázsa lejtött, elfeleztük. Az enyém tíz zsákkal lett, de még mindig újított. A gazda Szegedre vitte eladni, az ő részét. Mikor zsákba szedtük, jön arra egy asszony, Vasutassné, szokott kofáskodni.

Megvette. Megegyeztünk, fél tízenegyre éjjel ott lesz érte, az éjjeli vonattal elviszi Pestre. Várom én az asszonyt, nem jön. Mit csináljak ezzel a sok babbal. Zsákokba összefűzök. Tizenegy óra, 3 perc járás a raktárhozám, kiszaladok, mondom a raktárosnak:

— Jámor! Én magát soha szívességre nem kértem, ezután sem fogom, de most nagy bajban vagyok. Tíz zsák zöldbabom, otthagytam egy asszony, holnap estig az mind begyullad, vegye fel most az éjjeli vonatra.

Dörmögött:

— Hány mázsa?

— Tíz zsák!

— Hozzák azonnal kifelé. Hány mázsa?

— Öt!

— Nem mérjük, megyek a fuvarlevelet kiállítani.

A szomszédom meg a testvérem kivitték, én addig felöltöztem, mire odaértem, csak annyit látottam, hogy a jegyem megértem. A vonat bejárt, a kocsirollett a paklikocsi hordva, meg én is segítettam. Az utána való személykocsiba felszálltam. Mi lesz ebből?

Leánykoromban voltam egyszer Pesten, annyit se tudok a piacról, bű, bű? Amikor felérünk,

jönnek a hordárok, rakják fel, nem is nagyon kérdeznék semmit. Azt mondják, váltsa ki a fuvarlevelét, aztán menjen villamossal, a piacra. Dehogyan! — gondoltam. Hogy elvigyek a babom? Mentem a hordárkocsi után. Beérünk a Lehel piacra, megrohannak a kofák, ki két zsákot, ki háromat, ki egyet, már fog is, ahogy ki-mondtam. Tegyük fel, ha egy száz babért 400 forint jár, a kezembe nyom a kofa 100 forintot, ott a hordár, viszi zsákokból. Nem adom! Ötven kiló van minden zsákban, fizessék ki, hozzanak zsákot, öntsék ki, és vigyék.

— Hát ezt így szoktuk minden eladóval — mondják a kofák.

— Hogyisne! Nem is ismerem magukat!

Addig diskurálunk, hogy egy balástyal asszony odajön, és azt mondja:

— Add oda! A piacon így van!

— De csak 100 forintot adtak!

— Piac végére mind elhozza!

— Felelsz érte?

— Felelek!

Mondja aztán a kofáknak:

— Először van a piacon. Nem tudja a szokás?

Igaz volt az asszonynak, némelyik már fél óra múlva hozta a zsákot, meg a pénzt. Semmi hiba nem lett, összejött 5 ezer forint. Nem maradtam el a balástyal asszonytól. Na, már hozzákezdhetek az építkezéshez.

Most csak féltetőre húztuk, szigetelőpapírból volt a teteje, majd a következő években szerveztük át. Lehetett már száz darab barackfám! Még nem voltunk annyira szakértők a fajtáiban. A testvéreméknél volt Amoen nevű barackfa, a szomszédomban volt a MEZOKER.

(Folytatjuk.)